

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร MBU Education Journal

ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2566
Vol. 11 No. 1 January – June 2023

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการด้านการศึกษานักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาด้านการศึกษา
3. เพื่อนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานุรักษ์ตามวิถีของการศึกษาเชิงพระพุทธศาสนา และสหวิทยาด้านการศึกษา

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
248 หมู่ 1 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

การเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

(ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน)
(ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม)

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด J.PRINT ถนนมหาราช แขวงพระบรมหาราชวัง เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร 10200

ต้นฉบับที่ตีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้ ได้รับการตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
เฉพาะสาขาวิชาหรือมีความสัมพันธ์ การตีพิมพ์จะต้องได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการเป็น

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.

พระมหาฉัตรชัย สุตตตชโย, ผศ.ดร.

พระมหามหวิรินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.

พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.

พระศรีวินยาภรณ์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

พระครูศรีวิธานสุนทร, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

พระครูวินัยธรสุขุม สุขวฑฒโก, ผศ.

พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกรชี, ดร

ดร.กฤตสุชิน พลเสน

ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว

ผศ.ดร.ดำรงค์ เบญจศิริ

พระมหาขวัญชัย สิริโร, ดร.

รศ.นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์

ผศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

ผศ.ดร.อาชว์ฤทธิ์ น้อมนิยม

ผศ.ดร.โกวิท พิมพ์พวง

รศ.ดร.พุทธรักษ์ ปรานนอก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฝ่ายประสานงานและฝ่ายจัดการ

พระจักรพรรดิ์ จกภทโท, ดร

นายชนมกร ประไกร

พระมหาเกรียงไกร สิริวฑฒโน

นายมงคล สารินทร์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระราชรัตนมงคล, ผศ.ดร.

พระปริยัติสารเวที, ดร.

พระครูสุนทรธรรมโสภณ, รศ.ดร.

พระมหาวิระศักดิ์ อภินนทเวที, ดร.

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศ.ดร.องอาจ นัยพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์	นักวิชาการอิสระ
รศ.ดร.อุษาพร กลิ่นเกษร	มหาวิทยาลัยรังสิต
รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.อำพล บุคดาสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รศ.ดร.ชนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รศ.ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรธริรัญ	มหาวิทยาลัยมหิดล
รศ.ดร.เอกนถุณ บางท่าไม้	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
	เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.บุญมี พรรษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.เชาวลิต ผู้ภักดี	นักวิชาการอิสระ
ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ จันทร์อยู่	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.อดุลย์ ไกรเล็กทิม	นักวิชาการอิสระ
ดร.ครรชิต แสนอุบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.นฤมล พระใหญ่	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.สุมิตรา ด่านพานิชย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผศ.ดร.ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร	สถาบันเทคโนโลยีนิวตกรรมทางการศึกษา
	และการวิจัยแห่งสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.วาปี คงอินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผศ.ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผศ.สุพิมล ศรศักดิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.พิชิตบูลย์ กาญจนพิพิธ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.มงคล จิตรโสภิน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.วิสิทธิ์ มะณี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ดร.สมชาย เทพแสง	มหาวิทยาลัยเกริก
ดร.นรินาถ จุลเนียม	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ดร.อรัญญา เขียวหรี	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
	เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

ดร.มนัสวี ศรีนนท์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

พระศรีวินยาภรณ์, ดร.

พระสุทธิสารเมธี, ดร.

พระศรีวัชรวาที, ผศ.ดร.

พระครูเมธีวัชรภรณ์, ผศ.ดร.

พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ

พระมหาวิเชียร ธมมวชิโร, ดร.

พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.

พระมหาอรุณ ปญญารุณ

พระครูวินัยธรสุขุม สุขวฑฒโก, ผศ.

พระมหาอรรถ รัตนปุณโณ, ดร.

พระครูปลัดสุรวิทย์ จันทปุณโณ, ดร.

พระมหาวราสะยะ วราสโย, ดร.

พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย, ดร.

พระครูปลัดสุวัฒนสังจคุณ, ดร.

พระครูวินัยธรเจริญ ทนตจิตโต, ดร.

พระมหาสมศักดิ์ ธนปณโณ

พระมหาเกรียงไกร สิริวฑฒโน

พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกรชี, ดร.

พระบุญฤทธิ์ อภิปุณโณ

พระจักรพัชร จกภทโท, ดร.

รศ.ดร.สุกิจ ชัยมุกลี

รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน

รศ.ดร.สุวิญ รักสัตย์

ดร.ชัตติยา ตัวงสำราญ

ผศ.ดร.ดำรงค์ เบญจศิริ

ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตอีสาน

วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาลัยศรีธรรมมาโคกราช
 วิทยาลัยอิสาน
 วิทยาลัยร้อยเอ็ด
 วิทยาลัยร้อยเอ็ด
 วิทยาลัยร้อยเอ็ด
 วิทยาลัยลำนานา
 วิทยาลัยลำนานา
 วิทยาลัยลำนานา
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาลัยศรีลำนาง
 วิทยาลัยศรีลำนาง
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาลัยอิสาน
 วิทยาลัยอิสาน
 วิทยาลัยอิสาน

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม - มิถุนายน 2566) ได้จัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการ การศึกษาของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจในทั่วไป และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการด้านการศึกษาพร้อมยังนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามวิถีของการศึกษาเชิงพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านการศึกษา โดยบทความทุกเรื่องได้ผ่านการพิจารณาครั้งกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลายสถาบันการศึกษา โดยบทความวิชาการ บทความวิจัยประจำฉบับนี้ มีงานเขียนที่ความน่าสนใจประกอบไปด้วยข้อบทความวิจัยและบทความวิชาการที่สามารถนำไปสู่กระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ของนักวิจัยและนักวิชาการ เป็นผลงานที่มีคุณภาพผ่านการอ่านตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำเรื่องละ 3 ท่านเป็นอย่างน้อย เพื่อให้ได้บทความที่มีคุณภาพ นำเสนอต่อผู้ที่มีความสนใจนำไปต่อยอดความรู้ที่มีอยู่เดิม จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารศึกษาศาสตร์ มมร ฉบับนี้ จะมีคุณค่าทางวิชาการที่แผ่หลาย มีประโยชน์โดยส่วนรวมต่อนักวิชาการศึกษา บุคคลทั่วไป และครูอาจารย์ เป็นอย่างยิ่ง

พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.

บรรณาธิการ